

Reisverslag zomer 2023

Het is alweer een tijdje geleden dat we een reisverslag hebben geschreven. Onze bezoeken aan Gaza zijn soms zo intensief dat we niet de juiste energie kunnen vinden om er na terugkomst over te schrijven. Maar tegelijkertijd gebeuren er steeds zulke geweldige dingen dat we het ontzettend belangrijk vinden om toch iets daarover met jullie te delen.

De afgelopen zomer verbleef Suzanne een maand in Gaza om alle door HOPE ondersteunde projecten en Zomerkampen te bezoeken. Ingrid sloot zich in de laatste week bij haar aan, samen met drie andere Nederlandse bezoekers voor een literatuurproject waar we mee zijn begonnen. Beeldend kunstenaar Rob Voerman nam ook deel aan de reis om plannen te maken voor een project dat hij in samenwerking met het Mondriaan Fonds in Gaza wil realiseren.

Het was een geweldige reis met veel positieve energie en daar maken wij jullie graag deelgenoot van!

GAZA IN HET ALGEMEEN

De Verenigde Naties waarschuwen er al jaren voor dat Gaza onbewoonbaar zal worden voor mensen. Ook wij zien de situatie ieder jaar slechter worden. Maar wat gebeurt er als een gebied met 2,5 miljoen inwoners echt onbewoonbaar wordt? Uiteraard zal niet iedereen van de ene op de andere dag doodgaan of verdwijnen. Maar wat gebeurt er dan?

Nu, twee jaar na de datum waarop verwacht werd dat het gebied onbewoonbaar zou worden, begint zich duidelijk af te tekenen wat dit werkelijk betekent voor Gaza. De mensen zijn er nog steeds; ze eten en ze slapen. Mensen met een baan gaan naar hun werk, maar we horen mensen ook steeds vaker verzuchten: "Het voelt alsof we niet meer leven".

De situatie is zo onmenselijk geworden dat de enige overgebleven optie is om te leven op de automatische piloot en vooral niet teveel na te denken. Veel volwassenen, tieners en zelfs kleine kinderen hebben geen motivatie meer om maar iets te ondernemen. Dit komt doordat ze mentaal uitgeput zijn of omdat ze niet meer geloven in een betere toekomst, zelfs niet in een wonder dat hun situatie zou kunnen veranderen.

Het dagelijks leven in Gaza is zwaar, maar het gevoel dat je een vergeten proefdier in een gesloten kooi bent is waarschijnlijk nog het meest schadelijk voor de mensen, de cultuur en de ontwikkeling in de Gazastrook.

Het vergt een hoop creatief denken, voorstellingsvermogen en mentale kracht om jezelf in beweging te houden in deze lamgelegde gemeenschap. Gelukkig zijn creatief denken, voorstellingsvermogen en mentale kracht precies de kwaliteiten die wij kunnen bieden en bovendien ook tegenkomen in al die geweldige 'Gazanen' met wie we samenwerken. Ieder van hen is een soort 'kunstmarinier' die maar door blijft gaan met het uitproberen van nieuwe dingen, ongeacht wat er om hen heen gebeurt.

Dit is geen verhaal over het succes van de HOPE Foundation, maar het verhaal van plaatselijke kunstenaars, leraren en 'community builders' die op de een of andere manier steeds weer in staat blijken om puin te veranderen in iets geweldigs.

OPEN STUDIO

In de loop van bijna dertig jaar hebben er veel veranderingen plaatsgevonden in de Open Studio. Het gebouw moest gerenoveerd worden en de Open Studio wordt nu ondergebracht bij een andere afdeling binnen de PRCS (Palestijnse Rode Halvemaan/Rode Kruis). Deze ontwikkelingen resulteerden in een nogal chaotische zomer, maar ook in een zomer met grote ambities voor de toekomst.

Met meer fysieke ruimte voor de kunsten hopen we in de komende jaren nog meer

kinderen te kunnen ontvangen en nog meer samenwerkingsverbanden te kunnen aangaan met kunstenaars uit verschillende disciplines. De verplaatsing van het team van de revalidatieafdeling naar de psychosociale afdeling leidt tot nieuwe mogelijkheden. Zo kunnen nieuwe methoden van kunst therapie worden toegepast met ondersteuning van diepere kennis uit de psychologie en sociologie. We hebben er heel veel zin in!

Om te midden van al die veranderingen toch een geweldig Zomerkamp te realiseren, besloot het team om ook veel uitstapjes te maken en buitenprojecten te realiseren. Het thema van het kamp was dit jaar 'Natuur en klimaatverandering', waarbij de kinderen zich verdiepten in land art, meer te weten kwamen over planten en het boerenbedrijf, het strand gingen schoonmaken en tuinen gingen bezoeken. Het team heeft zich enorm hiervoor ingezet, waardoor ongeveer 600 kinderen konden deelnemen aan de Zomerkampactiviteiten.

Voordat de ruimtes zouden worden afgebroken en de verbouwing zou beginnen, waren we gelukkig nog net op tijd om MediaLivePro, een studio gespecialiseerd in sociale media, te vragen een promotiefilmpje te maken voor de open studio, Zin in een feestje van twee minuten?... kijk dan hier de video: <https://bit.ly/3Px8htX>

THE ACADEMY

We zijn enorm trots op de Academie!

Nog maar 2,5 jaar geleden begonnen we op de zaterdag met zeven kinderen in een woonkamer, en nu is de eerste volledig functionerende kunstruimte van Khan Yunis al een feit. Meer dan zeventig kinderen nemen hier tijdens de zomer wekelijks deel aan multidisciplinaire kunstactiviteiten. Een grote groep plaatselijke kunstenaars is goed bekend met deze plek en komt er regelmatig langs, en ongeveer vijftien van deze kunstenaars geven er les, helpen mee of leveren op een andere manier een bijdrage aan de activiteiten. Ze voelen zich allemaal sterk verbonden met de omringende gemeenschap. Dit jaar werd een tentoonstelling georganiseerd waarin de door de kinderen gemaakte kunst gecombineerd werd met kunst van professionele kunstenaars. Op deze tentoonstelling, die meer dan tien keer het nieuws haalde, kwamen zo'n 300 mensen af.

Deze zomer werd bovendien een Kunstkamp georganiseerd rond het thema klimaatverandering. Daarnaast was er ook een Zomerkamp speciaal voor moeders en dochters. Zij kregen les over kunst, en meer informatie over geestelijke gezondheid en de rechten van vrouwen en kinderen. Je kunt het je misschien moeilijk voorstellen, maar als gevolg van dit kamp kwamen sommige moeders voor het eerst tot de conclusie dat ze ook diepgaande gesprekken kunnen hebben met hun dochters en niet alleen hoefden te praten over het avondeten. Deze inzichten brachten een blijvende verandering van hun band en hun gezinsstructuur teweeg.

Ondertussen gaf Suzanne aan de academie een workshop aan een groep kunststudenten van de universiteit die heel goed konden tekenen, maar nog nooit iets hadden geleerd over conceptueel denken. Hun angstige blik tijdens de eerste dag had op de laatste dag plaatsgemaakt voor een gevoel van vrijheid en ze beleefden zichtbaar plezier aan het presenteren van de gekste ideeën, waarbij ze zich er geen zorgen over hoefden te maken dat ze werden beoordeeld of beperkt in hun gedachten.

Een groep jonge tieners maakte kunstwerken in gemengde technieken voor een tentoonstelling in Brussel waarin de Palestijnse kunsten en jeugdcultuur wordt getoond. Ze kregen daarbij de vraag wat hun droom was, wat ze later het liefste zouden doen, en de antwoorden daarop waren: skateboarden, surfen, lezen in de natuur, of gewoon een fee of een prinses zijn. Al hun dromen werden begeleid door een K-pop-soundtrack, zoals op dit moment het geval is op elke middelbare school ter wereld. De enige die niet besmet werd door het K-pop-virus was de zeventienjarige Ali. Hij was als klein jongetje al begonnen in de Open Studio en was daarna nooit meer opgehouden met tekenen en schilderen. Hij had bijna geen enkele activiteit van de academie gemist en begon daarom deze zomer als docent en gaf zijn eerste beginnerscursus tekenen. Wat een geweldige ontwikkelingen allemaal in die kleine ruimte in Khan Yunis.

We zeggen het nog maar een keer... We zijn ongelofelijk trots!

SOCIAL MEDIA CLUB

Een ander project dat zich op een geweldige manier heeft ontwikkeld is de Social Media Club. De afgelopen twee jaar hebben Mohammed Shurrab en MediaLivePro tijdens de Zomerkampen lessen gegeven aan jonge tieners over het maken van kunst en het delen daarvan op de sociale media. Dit jaar vroegen zij ons om een project op te zetten dat het hele jaar zou doorlopen. Voor dit nieuwe project brachten zij een groep van gemotiveerde kinderen bij elkaar en riepen de hulp in van verschillende kunstenaars die het goed doen op de *socials*. Zo konden de kinderen niet alleen veel nieuwe technieken leren, maar ook om creatief te denken en zelf verantwoordelijkheid te nemen.

Al na zes maanden liepen de tieners door het kantoor en de studio's alsof ze er zelf werkten. Gefocust, gedreven, respectvol en met een goede dosis zelfvertrouwen. De volwassenen waren er alleen maar ter ondersteuning terwijl de kinderen steeds weer met nieuwe ideeën kwamen. Vanaf het moment dat de kinderen gingen deelnemen aan het project hadden ook hun ouders veel meer belangstelling in hun opvattingen gekregen.

Als extra uitdaging vroegen we drie van de kinderen om een aantal introductievideo's te maken voor ons project BeeHome Academy. www.beehomeacademy.com
Ze doorliepen daarbij het hele proces van de ontwikkeling van het concept tot de laatste montage. Eerlijk gezegd was ik er aanvankelijk nogal sceptisch over, maar kijk nou eens wat ze hebben gemaakt!

<https://bit.ly/3PRA1uX>

<https://bit.ly/3LAZO83>

Het Social Media-Zomerkamp was dit jaar al even succesvol als voorgaande jaren en heeft ertoe geleid dat een nieuwe groep kinderen volgend semester weer kan aansluiten bij de Social Media Club. Doordat ze hier de mogelijkheid krijgen om een eigen, sterke stem te ontwikkelen die tot ver buiten de grenzen van Gaza weerklinkt, is bij al deze kinderen sprake van een toenemend gevoel van eigenwaarde.

BREAK DANCE ACADEMY

Net zoals bij de Open Studio, ging het er bij de Breakdance Academy ook wat rustiger aan toe vanwege verbouwingen. Hun ruimte was inmiddels veel te klein geworden voor het toenemende aantal kinderen, dus moest er geïnvesteerd worden in een nieuwe, grotere ruimte. De verbouwing duurde veel langer dan verwacht, waardoor het Zomerkamp iets minder spectaculair was dan anders. De nieuwe plek is nu echter klaar en we zien inmiddels foto's binnenkomen van grote groepen kinderen die er spelletjes spelen, sporten en salto's maken. Nieuw bij de Breakdance Academy zijn de Taekwondolessen voor zowel jongens als meisjes. Taekwondo is een geweldige manier om kinderen te leren over balans, zelfverdediging en hoe ze fysieke training kunnen gebruiken voor het omgaan met hun emoties. Voor zover we weten is Myuz de enige persoon in Gaza die deze sport ook aanbiedt aan meisjes. Door zijn eigen dochters ook deel te laten nemen aan de lessen, geeft hij bovendien een signaal af aan de andere gezinnen dat het oké is om hun dochters ook te laten meedoen.

NOG MEER ZOMERKAMPEN

Behalve de Zomerkampen die georganiseerd worden door locaties met permanente steun van HOPE, hebben we dit jaar ook een aantal andere Zomerkampen ondersteund.

Na het grote succes van vorig jaar, organiseerde het **Edward Said National Conservatory of Music** opnieuw een geweldig zomerproject. Het conservatorium bracht honderd kinderen tussen de 7 en 14 jaar bijeen, waarvan de ene helft een beperking heeft en de andere helft niet. Samen hielden ze zich drie weken bezig met muziek en vele andere activiteiten, onder andere op het gebied van toneel, dans en tekenen. De intentie van dit Zomerkamp was om inclusief te zijn.

Doordat alle kinderen met veel plezier (samen) aan de activiteiten deelnamen konden ze elkaar echt leren kennen en bevriend raken. Een heleboel vooroordelen van beide kanten werden opzij gezet waardoor de kinderen gewoon weer kind konden zijn. En wat een fantastisch feest was het om in een gebouw te zijn waar honderd kinderen allemaal verschillende instrumenten uitproberen!

Het kunstcentrum **Shababeek for Contemporary Art** realiseerde voor het vierde jaar op rij weer een Zomerkamp in samenwerking met HOPE. Zoals altijd bestond hun doelgroep uit jongeren tussen de 14 en 18 jaar: te oud voor de kinderactiviteiten, maar te jong voor de activiteiten voor volwassenen. Shababeek nodigde ze voor drie weken uit om cursussen te volgen in drie verschillende kunsttechnieken. Dit jaar

kregen ze les in schilderen, druktechnieken en mozaïek.

Nieuw dit jaar waren de activiteiten voor een groep dove kinderen. De begeleiders waren enorm onder de indruk van hun toewijding en talenten. Tegen het einde van het Zomerkamp hadden ze er echter spijt van dat ze deze kinderen niet gewoon met de andere deelnemers hadden laten deelnemen aan de activiteiten. Voor volgend jaar is het plan om een volledig inclusief Zomerkamp te organiseren.

De zomer was al begonnen toen Karam Saadoni bij ons aanklopte. Mr Karam is de oprichter van het **American Language Center in Khan Yunis**. Daarnaast is hij onze vertrouwde leraar Engels en Arabisch en helpt hij ons regelmatig met vertalingen. Hij organiseert jaarlijks een klein, maar zeer effectief Zomerkamp van drie weken voor dertig heel jonge kinderen, waarbij hij ze door middel van spelletjes, knutselen, toneel en muziek kennis laat maken met de Engelse taal. Dit jaar had hij niet de gebruikelijk subsidie gekregen, maar HOPE heeft dit opgelost. Hierdoor konden we zien hoe een aantal superschattige meisjes en jongetjes het Engelse woord 'cat' in play-doh-klei schreven en daar enorm trots op waren.

Het was geweldig om hier getuige van te zijn en om te zien hoe enthousiast de kinderen waren over het leren van de taal.

Aangezien het in Khan Yunis steeds minder gebruikelijk is om Engels te spreken, maar deze taal over de hele wereld juist steeds belangrijker wordt online, denken wij dat dit kamp een zeer belangrijke eerste stap kan zijn in de taalontwikkeling van deze kinderen.

LITERATUURPROJECT

Doordat we al meer dan dertig jaar in Gaza werken, zien we dat de situatie ieder jaar slechter wordt op ieder (on)denkbaar niveau. De Verenigde Naties, het Internationale Gerechtshof in Den Haag en een groot aantal niet-gouvernementele organisaties, waaronder HOPE, hebben geprobeerd om de situatie in Gaza te verbeteren... maar helaas is er nog steeds geen gerechtigheid!

We vroegen ons af wat we nog meer hadden kunnen doen. Wat hadden we over het hoofd gezien? Naar aanleiding van deze vragen kwamen we tot de conclusie dat we nog te weinig aandacht hebben besteed aan creatief schrijven en literatuur.

Toen we in Gaza waren na opnieuw een escalatie van geweld in de zomer van 2022, vertelden de getroffen ons persoonlijke verhalen die ons diep raakten. Verhalen die niet alleen herkenbaar zijn voor de mensen die er direct mee te maken hebben, maar voor iedereen. We realiseerden ons dat het onder een breed publiek verspreiden van literatuur uit Gaza een krachtige manier zou kunnen zijn om een grote groep mensen werkelijk te laten begrijpen hoe het is om te leven onder de bezetting.

Met dit idee in gedachte trok Ingrid erop uit. Als eerste benaderde ze Ton van de Langkruis, oprichter van het internationale schrijversfestival Winternachten/Writers Unlimited. Hij bracht Ingrid vervolgens in contact met Jurgen Maas en Djûke Poppinga. Uitgeverij Jurgen Maas is gevestigd in Amsterdam en heeft als voornaamste aandachtsgebieden het Midden-Oosten, Noord-Afrika en de multiculturele samenleving. Jurgen studeerde journalistiek en politicologie en werkte bijna vijftien jaar als radiomaker en -presentator bij de omroep IKON.

Djûke Poppinga is gespecialiseerd in moderne Arabische literatuur. Het is haar doel om uitgevers en culturele instellingen de informatie te verschaffen die noodzakelijk is voor het vertalen van literaire werken uit dit gebied. Djûke heeft meer dan dertig boeken vertaald en was universitair docent Arabische Literatuur. Jurgen, Ton en Djûke vormen het Nederlandse comité. Vervolgens werd Mr Karam gevraagd om ook in Gaza een comité op te richten bestaande uit intellectuelen met ervaring binnen het literaire veld. Dit comité kreeg dertien romans toegestuurd die allemaal geschreven waren in Gaza en alleen nog maar uitgebracht waren in het Arabisch. Na het lezen van deze boeken stuurden ze een selectie van vijf boeken naar het comité in Nederland. Het meest geschikte werk uit deze vijf zal worden vertaald naar het Nederlands en vervolgens uitgebracht worden op de Nederlandse markt. Als deze roman een succes is, wordt er onderzocht of het boek kan worden vertaald in andere talen en op de markt kan worden gebracht. Het is een vijfjarig project en het is de bedoeling dat er tenminste vijf boeken zullen worden uitgegeven.

Djûke, Ton, Ingrid en Suzanne reisden samen af naar Gaza en de Westelijke Jordaanoever om de geselecteerde romans te bespreken en de schrijvers te ontmoeten. We zijn op bezoek geweest bij mensen en organisaties die iets met literatuur te maken hebben. Het was een geweldige ontdekkingsreis, zelfs voor Ingrid en Suzanne die Gaza goed kennen, maar zich doorgaans bewegen in de wereld van de beeldende kunst. We werden diep getroffen door wat we zagen en hoorden, vooral door de hoge kwaliteit van de vertelde verhalen en de poëzie- en muziekavond gehouden in een galerie in Raffah, een zwaar gehavende wijk in het uiterste zuiden van Gaza.

Het was werkelijk een groot avontuur om in Gaza te zijn met een groep Nederlanders waarvan er twee nog nooit in het gebied waren geweest. Zowel Ton als Djûke waren diep onder de indruk! Niet alleen van de armoede, ontberingen en uitdagingen waarmee ze geconfronteerd werden, maar nog meer van de vitaliteit, vreugde, humor, verwantschap en het hoge niveau van de kunsten en het denken die ze er aantroffen. Ze realiseerden zich beiden dat hun verwachtingen van Gaza gekleurd waren geweest door wat ze thuis hadden gezien op het nieuws en dat je, hoe hard je het ook probeert, Gaza nooit echt zult kennen als je er nooit geweest bent.

Zoals alle Gazanen die zijn betrokken bij de in dit verslag beschreven projecten zullen zeggen:

“Ahlan wa Sahlan. Welkom in Gaza!”

